Zaadonderzoek in verband met vruchtbaarheid (semenonderzoek)

Patiënteninformatie Accureon klinisch chemisch laboratorium

Zaadonderzoek in verband met vruchtbaarheid (semenonderzoek)

Inleiding

Uw behandelend arts heeft u verwezen voor zaadonderzoek. Hierbij wordt het semen (sperma) in het laboratorium onderzocht op verschillende kwaliteitsaspecten die een rol spelen bij de fertiliteit (vruchtbaarheid). Hieronder vindt u uitleg hierover. Verder wordt vermeld hoe u een afspraak kunt maken en waar u het sperma kunt inleveren. Voor een optimale kwaliteit van het sperma is het belangrijk dat u de genoemde aanwijzingen nauwkeurig volgt.

Sperma onderzoek

Het belangrijkste en meest veelzeggende onderzoek bij de man is het spermaonderzoek. Doel van dit onderzoek is het in beeld brengen van de kwaliteit van het sperma. Het sperma wordt in het klinisch chemisch laboratorium onderzocht. Bij dit onderzoek kijken we naar de hoeveelheid sperma, zuurgraad van het sperma, hoeveelheid zaadcellen, beweeglijkheid van de zaadcellen (motiliteit) en vorm van de zaadcellen (morfologie).

Patiënteninstructie en voorlichting spermaonderzoek

Om de resultaten van het spermaonderzoek correct te kunnen interpreteren, is het uitermate belangrijk om onderstaande instructies nauwgezet te volgen. Het verwaarlozen van deze instructies kan verkeerde resultaten veroorzaken.

Voor het onderzoek is het nodig dat u het sperma binnen één uur na productie bij het klinisch chemisch laboratorium aflevert. U dient hiermee rekening te houden met het tijdstip waarop u het sperma produceert.

Voorbereiding

Voordat u het semen voor het onderzoek produceert:

- Heeft u minimaal twee tot maximaal vier dagen geen gemeenschap of zaadlozing gehad.
- Indien het spermaonderzoek meermaals moet gebeuren, houd dan steeds dezelfde onthoudingsperiode aan.
- Heeft u kort van tevoren niet geplast. Urine heeft een negatief effect op de zaadcellen.
- Heeft u zich ter plaatse alleen met water gewassen (zonder zeep) en goed afgedroogd.
- Voor het opvangen van het sperma gebruikt u alleen het meegekregen steriele potje.

Afname van het semen

Het zaad dient thuis door masturbatie, dat wil zeggen door zelfbevrediging met de hand, worden verkregen. Andere methoden maken het sperma ongeschikt voor bewerking. U mag geen condoom of glijmiddel gebruiken, omdat dit schadelijk is voor de zaadcellen. Het sperma dient u rechtstreeks op te vangen in het potje, dat u hebt meegekregen. U mag dit potje aan de binnenkant vooral niet schoonmaken, want water en schoonmaakmiddelen zijn schadelijk voor zaadcellen. Bij de zaadlozing komt het zaad schoksgewijs naar buiten.

Belangrijk is, dat u al het geloosde zaad opvangt, met name het eerste deel, omdat daar de meeste zaadcellen in zitten. Wanneer het eerste deel verloren gaat, kan het onderzoek niet doorgaan. U hoeft het sperma dan niet naar het laboratorium te brengen. Als u een ander potje gebruikt dan u heeft meegekregen, nemen wij het spermamonster niet in behandeling.

Nadat u het sperma in het potje hebt opgevangen, sluit u het potje zorgvuldig af met het deksel, dat u erbij hebt gekregen.

Vermeld op het etiket van het potje duidelijk: uw naam + geboortedatum.

Tijdens het vervoer naar het ziekenhuis mag het potje niet te sterk afkoelen. De ideale bewaartemperatuur ligt tussen kamer- en lichaamstemperatuur. Bewaar het potje bijvoorbeeld in uw broekzak of onder de arm.

Behalve het potje dient u ook mee te brengen: het *poliklinisch labaanvraag-formulier* dat u van uw behandelend arts hebt ontvangen en uw *legitimatiebewijs*.

Vul de gevraagde informatie op het poliklinisch labaanvraag-formulier volledig in:

- tijdstip van de zaadlozing? …… (uur:min)
- volledig opgevangen?: ja / nee

1e deel verloren?: ja / nee

2e deel verloren?: ja / nee

patiëntensticker

- productie volgens instructie?: ja / nee
- transport conform instructie?: ja / nee
- afgelopen 3 maanden koorts gehad (38°C of hoger)?: ja / nee
- aantal dagen onthouding? …… dagen

Inleveren sperma: locatie Bravis te Roosendaal met ingevuld aanvraagformulier

Sperma kan uitsluitend op de gemaakte afspraakdag en tijd worden ingeleverd aan de balie van het klinisch chemisch laboratorium van Accureon, locatie Bravis, Boerhaavelaan 25, 4708 AE te Roosendaal. Volg hiervoor in het Bravis ziekenhuis route 148. Deze afspraak is al gemaakt door uw medisch specialist of u maakt zelf de afspraak bij de administratie van Accureon klinisch chemisch laboratorium, locatie Bravis.

Graag het sperma binnen 1 uur na productie inleveren samen met dit ingevulde formulier.

- **Als het sperma in meer dan 20 minuten nà de afgesproken tijd wordt ingeleverd kan het voorkomen, dat om organisatorische redenen het sperma niet meer in behandeling genomen kan worden.**

Extra informatie

Sperma

Bij de geboorte zijn bij jongetjes al geslachtscellen in de testikels (zaadballen) aanwezig. Deze nemen in de puberteit toe door celdeling en ontwikkelen zich vervolgens tot zaadcellen (spermatozoa). Deze ontwikkeling is een continu proces en duurt ongeveer twee tot drie maanden. Sperma bestaat uit zaadcellen en vloeistof afkomstig van de prostaat.

Wat moeten de zaadcellen kunnen

Na een zaadlozing moeten de zaadcellen een weg van ongeveer 12 tot 17 cm afleggen vanaf de baarmoedermond naar de eileider waar de bevruchting plaatsvindt. Zaadcellen behouden bij gunstige omstandigheden gedurende ongeveer 48 uur hun bevruchtend vermogen. In dit baarmoederhalsslijm worden de zaadcellen biochemisch veranderd. Deze verandering is noodzakelijk om de eicel te kunnen bevruchten. Wanneer een zaadcel de eicel bereikt, vindt er een reactie plaats, waarbij enzymen vrijkomen. Deze enzymen heeft de zaadcel nodig om de eicel binnen te kunnen dringen. Het zal duidelijk zijn dat het sperma aan vele eisen moet voldoen om in staat te zijn zelfstandig een eicel te kunnen bevruchten.

Kwaliteit van het sperma

Mannelijke sub- of infertiliteit kan vele oorzaken hebben. Vaak is de kwaliteit, hoeveelheid, beweeglijkheid of vorm van de zaadcellen niet optimaal, waardoor de eicel niet of niet op tijd kan worden bereikt. De kwaliteit van het sperma kan worden onderzocht met behulp van spermaonderzoek.

Hoeveelheid sperma

De hoeveelheid van het sperma is normaal minstens 1,5 ml per zaadlozing. Een lager volume kan wijzen op problemen bij de productie of het niet goed kunnen ejaculeren.

Zuurgraad van het sperma

Een te lage zuurgraad (pH-waarde kleiner dan 7,2) wordt vaak aangetroffen in combinatie met een gering volume of helemaal geen zaadcellen.

Hoeveelheid zaadcellen

Normaal komen er gemiddeld bij een zaadlozing 33 tot 46 miljoen zaadcellen per ml vrij.

Beweeglijkheid van de zaadcellen

De beweeglijkheid van de zaadcellen zegt iets over de kans dat de zaadcellen op eigen kracht naar de eicel toe kunnen zwemmen. De beweeglijkheid is optimaal bij een temperatuur van 37°C. Bij voldoende beweeglijke zaadcellen wordt tevens nagegaan of er antistoffen tegen de zaadcellen aanwezig zijn.

Vorm van de zaadcellen

Bij elke man komen wel zaadcellen met een afwijkende vorm voor. Zaadcellen met een normale vorm hebben echter meer kans om de eicel te bevruchten.

Referentie: WHO Manual for the Laboratory Examination and Processing of Human Semen. World Health Organization 2021, sixth edition.

Het inleveren van uw sperma gaat op afspraak

Voor het maken van een afspraak is het laboratorium bereikbaar van maandag t/m vrijdag tussen 14:00-16:00 uur: tel: 088-706 8230.

Uitslag

Voor de uitslag van het onderzoek kunt u terecht bij uw behandelend arts. Na zeven dagen is de uitslag ook in te zien via www.MijnBravis.nl

Verschillende omstandigheden kunnen de uitslag van het onderzoek beïnvloeden. Uw behandelend arts kan u verzoeken om het onderzoek te herhalen.

Klachten en opmerkingen

Wij doen er alles aan uw bezoek aan Bravis Ziekenhuis zo goed mogelijk te laten verlopen. Het kan echter voorkomen, dat u niet tevreden bent. Wij raden u aan uw opmerking of klacht direct te bespreken met de betrokkene(n) of de leidinggevende van onze afdeling. Andere mogelijkheden vindt u op: https://www.bravisziekenhuis.nl/contact/klachten-opmerkingen

3/24